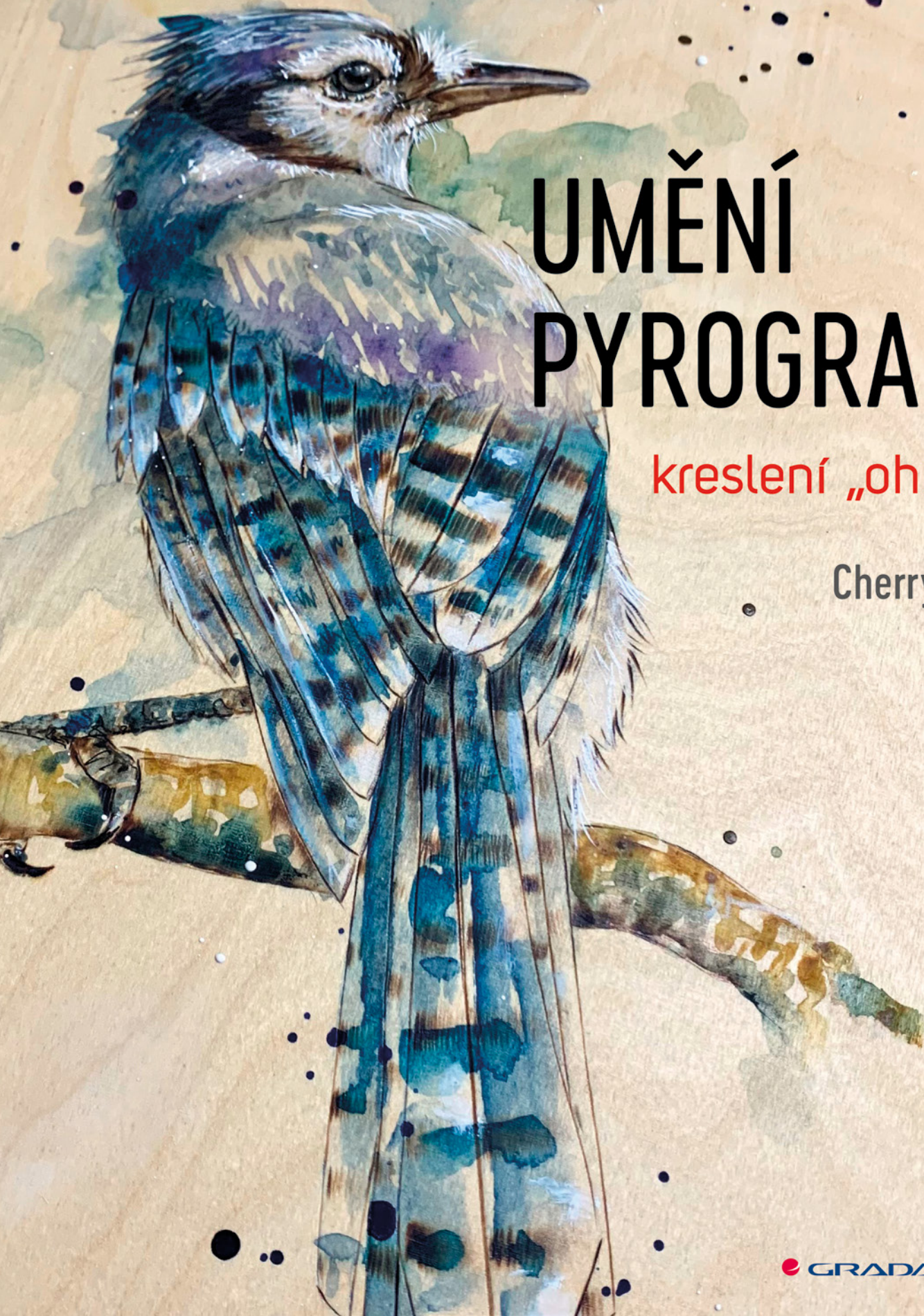

NOVÉ MOŽNOSTI VYPALOVÁNÍ DO DŘEVA

UMĚNÍ PYROGRAFIE

kreslení „ohněm“

Cherry Ferris

Věnování

Pro pana J – jsi můj navždy;
a pro moji maminku, která si už nemohla prohlížet stránky této knihy.

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude trestně stíháno. Automatizovaná analýza textů nebo dat ve smyslu čl. 4 směrnice 2019/790/EU a použití této knihy k trénování AI jsou bez souhlasu nositele práv zakázány.

Umění pyrografie

Nové možnosti vypalování do dřeva

Cherry Ferris
Vydala Grada Publishing, a.s.
U Průhonu 22, Praha 7
obchod@grada.cz, www.grada.cz
tel.: +420 234 264 401
jako svou 9810. publikaci.

Původní titul THE ART OF PYROGRAPHY byl poprvé vydán v nakladatelství Search Press Limited, Wellwood, North Farm Road, 2023
Tunbridge Wells, Kent TN2 3DR
Text copyright © Cherry Ferris, 2023
Photographs and design copyright © Search Press Ltd., 2023

Texty: Cherry Ferris
Fotografie: Mark Davison (Search Press Studios) a archiv autorky
Překlad a jazyková úprava: Mgr. Jana Petrásková
Sazba a grafická úprava: Bc. Šimon Jimel
Odpovědná redaktorka: Ing. Jana Minářová

Počet stran 176
První vydání, Praha 2024
Vytiskly Tiskárny Havlíčkův Brod a.s.

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této knihy, text, fotografie nebo ilustrace nesmí být reprodukovány nebo přenášeny v jakékoli formě nebo jakýmkoliv prostředky bez předchozího písemného povolení od nakladatelství Search Press.

Čtenáři mohou reprodukovat jakékoliv umělecké dílo z této knihy pro svou osobní potřebu, nebo za účelem získání prostředků na charitu zdarma a bez předchozího povolení nakladatele. Jakéhokoliv použití v knize uvedeného uměleckého díla pro komerční účely není povoleno bez předchozího souhlasu vydavatelů.

Pokud máte potíže se získáním některých materiálů a vybavení, uvedených v této knize, navštivte webové stránky Search Press pro podrobnosti o dodavatelích: www.searchpress.com

Jste také pozváni k návštěvě webové stránky autorky na adrese: www.fairiewoodart.com

Doporučení a pracovní postupy v této knize byly autorkou ověřeny, přesto nelze za ně převzít odpovědnost.

Autorka ani nakladatelství neručí za jakékoliv věcné, osobní ani majetkové škody.

Názvy produktů, firem apod. použité v knize mohou být ochrannými známkami nebo registrovanými ochrannými známkami příslušných vlastníků.

© Grada Publishing, a.s., 2024

ISBN 978-80-271-7650-2 (pdf)
ISBN 978-80-271-5097-7 (print)

UMĚNÍ

PYROGRAFIE

kreslení
„ohněm“

Cherry Ferris

Grada Publishing

VŠE PRO VYPALOVÁNÍ DO DŘEVA

veledilo[🔥]

svět pyrografie

www.veledilo.cz

+420 725 705 710

OBSAH

V zápalu tvorby 6

Hra s ohněm 13

Zkoumání linky

a zachycení odstínu 31

ČMELÁK 48

Vypalovaná miniatura

MOTÝL S 3D EFEKTEM 50

Vypalovaná miniatura

STROMOVÁ ŽÁBA 60

Projekt krok za krokem

Kreslení podle inspirace 63

IBIŠEK 69

Vypalovaná miniatura

SKICOVÁNÍ OHNĚM 74

Vypalovaná miniatura

KOUZLO MĚSÍČNÍHO SVITU 80

Projekt krok za krokem

STROMOVÁ ŽÁBA 86

Projekt krok za krokem

ZA DÁVNÝCH ČASŮ 88

Projekt krok za krokem

U MOŘE V SIDMOUTHU 92

Projekt krok za krokem

Vybarvěte svůj svět 97

VNESTE BARVU DO DŽUNGLE 110

Projekt krok za krokem

PYROGRAFIE A BABOČKA PAVÍ OKO 114

Projekt krok za krokem

GAIA 120

Projekt krok za krokem

Čeho se dotkne král Midas 127

RÁKOSNÍK OBECNÝ:

KRASAVEC Z MOKŘADŮ 144

Projekt krok za krokem

POSLEDNÍ ŠPERK PRO ŽÁBU 150

Projekt krok za krokem

Za zrcadlem 155

Poslední opona 163

Řešení problémů 168

Bezpečnost 172

Doslov 174

Rejstřík 176

V ZÁPALU TVORBY

Umění má své vlastní kouzlo. Ať už se mu věnuje člověk sám, nebo v nějaké skupině, vždy lidi spojuje. Umí dát idejím viditelnou podobu, a proto může pohnout duší už při prvním pohledu. Proto mě umění tak fascinuje! Nikdy jsem nechodila na žádnou výtvarnou školu. Moje zkušenost je postavena na pokusu a omylu, na šťastných náhodách a experimentech. Tento přístup mi dovolil prozkoumat skrytá zákoutí a tajné cestičky. Ze spojení moderních materiálů a velké dávky zvědavosti vznikl svěží, nový a inovativní přístup k tradiční pyrografii, a ten vám zde nabízím. Techniky, které se naučíte z této knihy, můžete snadno přenést také do jiných uměleckých materiálů a stylů.

Dnes zažívá pyrografie – doslova „kreslení ohněm“ – vzrušující novou vlnu popularity a nových postupů. Já se k tomuto řemeslu dostala docela náhodou před mnoha lety, když jsem se cítila ztracená a na konci sil.

*Umění má své vlastní kouzlo.
Ať už se mu věnuje člověk sám nebo
v nějaké skupině, vždy spojuje lidi.*

Byla jsem úspěšná tatérka, měla jsem své vlastní studio a spoustu zakázek, šťastně jsem si žila v krásném Cornwallu, když můj manžel a nejlepší přítel onemocněl chronickou nemocí. Vůbec jsem nezapochybovala o tom, že se o něj budu starat: bylo to jedno z nejjednodušších rozhodnutí, jaká jsem kdy udělala. Součástí toho však bylo, že jsem prodala svůj tetovací salón a přestěhovala se. A tehdy jsem začala hledat jiný způsob, jak dát prostor svému umění, jinou cestu, jak využít své dovednosti a zkušenosti. A tehdy jsem objevila pyrografii.

Setkala jsem se s uměleckou formou, která mi dovoľovala nejen vytvářet obrazy volně, pomocí linie a stínování podobně jako tetování, ale umožňovala mi také prozkoumat živější a realističtější přístup k tomuto umění.

Experimentováním s detaily, vypalovacími hroty a teplotou jsem mohla dovést nádherné spleťtosti v zobrazení přírody a světa zvířat téměř k dokonalosti uměleckého vyjádření. Jako bonus tato technika zahrnuje také strukturu a vůni a používá podkladový materiál, darovaný samotnou přírodou.

Ráda sdílím svoji vášeň, tvorbu a nadšení s ostatními. Tato kniha je určena pro vás, tvůrčí lidé, umělci a pyrografici, ať už máte nějaké zkušenosti, nebo teprve začínáte, kteří hledáte něco nového a vzrušujícího. Je to zábavná jízda: Pro začátek potřebujete jen kousek dřeva, vypalovačku a několik jednoduchých nástrojů. A tak si nasedněte a popusťte uzdu fantazii!

Luňák červený 40 × 30 cm

Pyrografie a bílá pastelka na desce z topolu

Tento obraz byl vytvořen jako překvapení pro generálního ředitele firmy Antex, výrobce vypalovaček a pájek. Jednoho dne jsme spolu pracovali a rozjímali nad věcmi kolem pyrografie, když mi laskavě nabídl několik vypalovaček „Firewriter“, abych na nich mohla vyučovat. Naprosto mě tím ohromil! Během našeho rozhovoru jsem zjistila, že jedním z jeho oblíbených ptáků je luňák červený – a zbytek už si domyslíte sami...

POZVÁNKA

„Cesta dlouhá tisíc mil začíná prvním krokem.“ Lao-c'

Pyrografie jako umělecká forma je proces, kdy se za pomoci žáru vypaluje a vytváří obraz na dřevě nebo jiném vhodném podkladu. Samotné slovo pyrografie má kořeny ve staré řečtině, kde *pyro* znamená „oheň“ a *grafo* „psaní“. Oheň byl vždy mocným a trvalým symbolem života a vášně a lidé jej využívali po tisíceletí. Moje intuice mi říká, že přeměnit tuto energii do umělecké formy a tvořit s ní na přírodním podkladě je naprosto správné!

Pyrografická tvorba zahrnuje práci s hmotou, žářem, kovem a většinou také dřevem. Pyrografie stimuluje všechny smysly způsobem, jaký nenabízí žádná jiná umělecká forma. Zapojuje hmat (teplota, tlak, struktura), čich (každý druh dřeva má jinou vůni – některé voní dokonce jako Vánoce!) a zrak (když pozorujete, jak dřevo mění barvu přímo před vašimi očima, je to jako alchymie).

Ať už se chcete naučit pyrografii jako hobby, abyste mohli vytvářet osobní dárky nebo umělecké předměty pro přátele a rodinu, či ji chcete zvládnout jen jako jedinečnou

uměleckou formu a samostatnou výtvarnou techniku, z celého srdce věřím, že pyrografie může nabídnout každému něco. Její uchopení a směr, jakým se vydáte, záleží jen a jen na vás.

V této knize najdete pokyny a doporučení, jak se dát na svou vlastní cestu, ale také mé tajné tipy a povzbuzení k vlastním kreativním pokusům. Pokud cítíte, že se máte odklonit od mých návrhů a začít zkoumat svou vlastní cestu – pusťte se do toho!

Někdo říká, že dokončit jeden pyrografický obraz trvá neskonale dlouho – ale není to pravda. V této knize uvádím i několik „mini projektů“. Jsou to drobné úkoly určené k tomu, abyste se zdokonalili ve svých dovednostech, získali sebevědomí a pohráli si s novými nápady. Každý z nich je připravený tak, abyste ho mohli dokončit za půl hodiny nebo ještě méně – zkrátka za tak dlouho, než dostanete chuť na další šálek čaje.

Tohle je pozvánka do světa kreslení ohněm. Tak začněme!

Lotus Mehndi 20 × 24 cm

Pyrografie a akvarel na ručním kartonu

Ať už je život jak chce chaotický, květiny si vždy najdou způsob, jak vykvést – dokonce i na těch nejtemnějších místech. Jsou to ti nejurputnější představitelé přežití v přírodě: křehké, ale nezlomné a silné, a pro lotos to platí mnohonásobně. Tohle je pyrografická obdoba krásného tetování, které jsem dělala klientovi, který navzdory všem okolnostem bojoval a přežil událost, která mu změnila jeho život.

Jiskra

Moje mysl je jako motýl, stále poletuje a krouží kolem se svými nápady, barvami a úvahami. Často mám rozpracované tři nebo čtyři projekty a pohybuji se mezi nimi. Některé nápady jsou neodbytné jako zatvrzelé dítě, předbíhají ve frontě a dožadují se okamžitého ztvárnění, jiné pomalu tančí a víří v mé fantazii jako barevný fénix rodící se z popela.

Postupně nacházejí svou formu, nabírají na síle, a nakonec se osvobodí a zhmotní se do nového vzrušujícího konceptu.

Nedávno mi někdo řekl, že aby „opravdový umělec“ mohl být „brán vážně“, musí mít svůj osobitý styl, barevnou paletu a vyjadřovací prostředky. To mě opravdu přimělo k zamyšlení! Umění se vždy netvoří pro finanční zisk. Já tvořím svoje umění pro sebe. Je to odraz toho, jak se cítím, a tvořím ho ze srdce. Proč bychom měli škatulkovat všechno, co vytvoříme? Ráda nacházím krásu v nejmenších detailech, vytvářím atmosféru a kombinace krásných jasných barev. Mám vášeň pro vypalování, ale to neznamena, že mám ráda ostatní formy umění méně: obdivuji zářivě čistou krásu akvarelových barev, honosnou šťavnatost akrylu, uhrančivost zlacených ploch a krásu barevných pastelek, seřazených v krabičce jako duhové vojáčky... na světě je tolik fascinujících možností.

Proč bychom se měli soustředit jen na jednu, když je můžeme využít všechny najednou?

Stejně jako se mění počasí a roční období přecházejí jedno v druhé, tak se můžeme měnit i my sami. Já jsem jen jeden člověk, a přesto jsem matka, manželka, milenka, přítel, babička, důvěrnice, divoška, hudebnice – všechno tohle a ještě více. Stejně tak i moje umění se nemusí omezovat jen na jeden určitý styl nebo prostředek.

V ten den, kdy přestanu zkoumat, experimentovat a hrát si s barvami a nápady, v ten den přestane pro mě svítit slunce. Ten člověk měl pravdu: já přeletuji mezi výtvarnými styly a prostředky a ráda spojuji různé výtvarné techniky – ale jsem šťastný tvořivý motýl. A proto říkám: přivítejte do své náruče svou jedinečnost a individualitu, vysmějte se všem pravidlům... potom roztáhněte křídla a nechte svou představivost, aby vzlétla. Rozjasněte se jako supernova, kterou také jste, a nenechte nikoho, aby zastínil vaše krásné světlo.

Vydejte se se mnou na cestu kreativity a smíšených technik, přehozených s láskou přes široká ramena pyrografie. Prozkoumejte ten báječný tavicí kotlík nápadů a technik, kde se moderní setkává s tradičním a který obohatí váš vlastní výtvarný styl a dodá mu nové dimenze. Tvořte tak, abyste u toho byli šťastní.

*„Sním o svém obraze,
potom maluji svůj sen.“*

Vincent Van Gogh

Pyrografie a smíšené techniky

Chci vás vzít na průzkumnou výpravu, proto přijměte moji pozvánku do mého světa, tu zlatou jízdenku na vzrušující cestu, plnou dobrodružství, zázraků a nových objevů. Na těchto stránkách vám nabízím dovednosti a techniky, které můžete přenést a zavést do jiných výtvarných forem jako součást vzrušujícího experimentálního balíčku smíšených technik.

Pyrografie mi umožnila vytvářet nová vzrušující výtvarná díla v oblasti smíšených technik. Z mé zkušenosti mohou čerpat pokročilí výtvarníci i začátečníci. Tyto projekty dodají další rozměr a dynamiku vaší vlastní práci. A také doufám, že nalákají a nadchnou i někoho, kdo nikdy dříve pyrografii nevyzkoušel.

HRA S OHNĚM

U mění moderní pyrografie vyrostlo z kořenů viktoriánské doby, technik kovářství a uměleckých zpracovatelů kůže, kteří vypalovali požadované vzory na organické materiály pomocí železa rozžhaveného v kovářské peci. V dnešní době máme moderní technologie, které jsou lépe dostupné (už nepotřebujeme kovářskou pec!), ale principy vypalování zůstávají stejné: kreslíme a tvoříme pomocí ohně – není to vzrušující?

ZÁKLADY PYROGRAFIE

Vítejte do světa pyrografů. V této kapitole vás povedu za ruku od jedné zastávky k druhé na cestě k poznání vybavení a tipů, které potřebujete při pyrografické tvorbě. Pro začátečníka to může být ze začátku ohromující množství informací, ale věřte mi, že informace uvedené v této kapitole se pro vás stanou samozřejmým návykem. To vám slibuji! Na několika dalších stránkách se podíváte na to, jak si vybrat správnou pyrografickou vypalovačku, seznámíte se s podklady na vypalování, na to, jak si uspořádat pracovní plochu a jak přenášet motivy.

K dispozici je výběr z mnoha druhů vypalovaček a je také mnoho způsobů, jak přistupovat k práci. To, co zde uvádím, zkrátka funguje pro mě. Doporučuji vám, abyste vyzkoušeli všechny dostupné možnosti a vybrali si, co funguje pro vás. Shromažďujte materiály a informace, postupujte pomalu, buďte trpěliví, zkoušejte nové nápady, vytvořte si širokou základnu dovedností, potom roztáhněte křídla a leťte.

Ke krásám pyrografie patří, že může být tak jednoduchá nebo tak komplikovaná, jak sami budete chtít.

Za malý peníz si můžete koupit jednoduchou vypalovačku, nasbírat naplavené dřevo a začít tvořit! Pokud jste pyro veterán, možná tuto kapitolu přeskočíte, ale pokud jste trochu jako já, možná tyto stránky prostudujete, a kdo ví, třeba najdete nějaké tipy, triky a malá kouzla, která se vám budou hodit.

Já jsem se dostala k pyrografii od tetování a dřevo se stalo náhradou pokožky. Váš příběh je zřejmě odlišný. Pyrografie jako technika má široké možnosti. Jak se k ní postavíte záleží jen a jen na vás! Není tu žádný správný nebo špatný přístup. Možná se nejdříve chcete soustředit na čistou techniku tradiční pyrografie, ale chtěla bych vám ukázat, že s trochou kreativity a know-how můžete toto umění zkombinovat s dalšími technikami a vytvořit něco svěžího, vzrušujícího a nového.

Ať už si vyberete jakýkoli přístup, pusťte se do toho a tvořte!

Pokud začnete, připravte se na to, že vám pyrografie učaruje. Toto úžasné řemeslo má v sobě teplo a krásu, jaké nenajdete v žádném jiném druhu umění.

Klíč ke dveřím 15 × 4 cm

Pyrografie a bílá pastelka na březovém dřevě

Na takové malé projekty můžete využít odřezky z větších kusů dřeva.

Jsou také skvělou příležitostí, jak získat sebedůvěru, vyzkoušet si nové tipy nebo zkusit práci na jiném druhu dřeva. Jsou rychlé, zábavné, nestresují, a vytvoříte krásný dárek.

Tento kousek jsem vytvořila během deseti minut vypalovačkou a bílou pastelkou.

PYROGRAFICKÉ VYPALOVAČKY

Vybrat takovou vypalovačku, která se hodí pro váš styl a rozpočet, není jednoduché.

Většina standardních pyrografických vypalovaček se skládá z napájecího zdroje, umístěného na stole, ke kterému je kabelem připojené vypalovací pero. Zdroj reguluje výkon vypalovačky. Menší, ruční vypalovačky, se zapojují rovnou do elektrické sítě, ale ne všechny mají možnost regulovat vypalovací výkon.

Všechny vypalovačky mají výměnné vypalovací hroty.

Já jsem si všechny své vypalovačky koupila na základě recenzí, doporučení a informací na internetových diskuzních fórech a neklamaly mě. Pokud si nejste jisti, jakou vypalovačku koupit, vybírejte ze známých značek a modelů. Ceny se mohou u jednotlivých prodejců hodně lišit, tak věnujte výběru dostatek času.

Většina pyrografických vypalovaček spadá do dvou obecných kategorií: vypalovačka s pery s masivním kovovým hrotem a vypalovačka se smyčkovými pery.

Oba druhy jsou pro pyrografii vhodné a oba mají své výhody a nevýhody.

Jak držet pyrografické pero

Pyrografické pero se drží podobně jako normální pero nebo tužka, tzn. lehkým, ale pevným úchopem. Držte jej až nad horkým hrotem.

Většina per má násadku vybavenou izolací, aby při delším vypalování nepálila do prstů.

Jakou vypalovačku?

Kdybych za každou otázku „Jakou vypalovačku si mám koupit?“ vybírala jednu penny, měla bych teď celou horu mědi! Stejně jako další věci v oboru tvořivosti, výběr vypalovačky záleží na osobních preferencích, dostupnosti a finančním rozpočtu.

Velká Británie, kde žiju, má v porovnání s USA a některými dalšími zeměmi méně prodejců a menší výběr vypalovaček. S rostoucí oblibou pyrografie však stále více prodejců nabízí na internetu větší výběr vypalovaček a příslušenství.

Stejně jako u jiných přístrojů také k vypalovačkám nabízejí prodejci řadu dalších doplňků a výrobci často inzerují další možnosti, aby vynikli v konkurenci. Krásnou uměleckou práci můžete vytvořit téměř s každou vypalovačkou. Já sama znám řadu úžasných umělců, kteří raději pracují s levnou vypalovačkou nastavitelnou na jediný teplotní stupeň než s „vysoce profesionální“ mnohastupňovou vypalovačkou se všemi možnými a nemožnými přídávky – a jejich práce je umělecky výjimečná.

Pokud si chcete koupit vypalovačku pro svá první pyrografická dobrodružství, doporučuji vám, abyste se vyhnuli super levným nabídkám z dovozu, jaké nabízejí některé webové stránky. I když jsou snadno dostupné a jejich cena je opravdu lákavá, většinou je to z nějakého důvodu! Často jsou vyrobené z podřadných materiálů, snadno se přehřívají a mohou být velmi nebezpečné.

Vypalovačky a pyrografická pera s pevným hrotem

Typická vypalovačka pro pera s pevným hrotem vypadá podobně jako tradiční pájka. Takové vypalovačky jsou nejnázřejší k dostání a můžete je koupit v obchodech pro řemeslníky nebo v prodejnách s výtvarnými potřebami.

Vypalovačky s perý s pevným hrotem a s pevně nastavenou teplotou jsou nejlevnější ze všech vypalovaček na trhu a jsou vhodné zejména pro toho, kdo s vypalováním teprve začíná a chce zjistit, jestli se mu to bude líbit.

Tyto vypalovačky se obvykle dodávají v sadě s několika vyměnitelnými pevnými hroty. Hroty jsou často vyráběné z mosazi a trvá to nějakou dobu, než se rozežřejí a zase zchladnou. Než je možné hroty vyměnit, musí se nechat zchladnout, což je občas docela frustrující.

Při pečlivé práci se s touto vypalovačkou dá dosáhnout plné škály odstínů. Pro mě jsou však velikost, tvar hrotů a pevně nastavená teplota takové vypalovačky málo citlivé pro můj styl práce.

U některých vypalovaček tohoto druhu je možné do jisté míry teplotu kontrolovat. Pevné hroty jsou však dost tvrdé a na mírné změny teploty reagují pomalu a opožděně. Také se rozežívají a chladnou pomaleji než hroty smyčkové (viz strana 16).

To však může výtvarník využít ve svůj prospěch, protože mu to umožňuje dělat dlouhé tahy a nemusí přitom čekat, až se hrot znovu rozežře na požadovanou teplotu.

Vypalovačky a pyrografická pera s pevným hrotem

Tato vypalovačka může být skvělým nástrojem pro začínajícího pyrografa. Je spolehlivá a odolná a některé značky dodávají jako příslušenství sadu vyměnitelných pyrografických per různých tvarů. Tyto vypalovačky dobře drží nastavenou teplotu a jsou vhodné pro tvrdá dřeva. Toto je moje malá vypalovačka Newman Hot Tool. Nenechte se oklamat její velikostí – je to nástroj hodný svého jména!

Vypalovačky s pery se smýčkovými hroty

Vypalovačky tohoto typu bývají dražší než ty s pevnými hroty. Jejich výhoda oproti většině vypalovaček s pevnými hroty je ale ta, že se u nich dá měnit teplota. Většina modelů pro začátečníky má displej, na kterém můžete nastavit požadovanou teplotu pera připojeného na vypalovačku.

Někteří výrobci nabízejí k vypalovačce pera s hrotem upevněným k násadce i pera s vyměnitelným hrotem. To může být užitečné a je dobré uvážit, jestli takovou vypalovačku stojí zato vyzkoušet nebo jestli vám záleží hlavně na rozpočtu.

Pera s hrotem upevněným v násadce U těchto per se hroty nedají vyměňovat, jsou napevno zasazeny v násadce. Při práci si vždy vyberete pero s požadovaným hrotem v závislosti na tom, jakou část zrovna potřebujete dělat. Celé pero jednoduše zapojíte do vypalovačky a můžete se do toho pustit.

Pera s vyměnitelnými hroty Tato pera jsou levnější a hodí se tehdy, když chcete vyzkoušet různé hroty. Nemusíte kupovat kvůli jinému hrotu celé pero, jen vyměníte hrot. Každý výrobce používá k výměně hrotu jiný mechanismus. Například u Antex Firewriter (viz dále) se hrot upevňuje šroubem, což vypadá spolehlivě.

Můžete si koupit hroty, které jsou kompatibilní s vaší vypalovačkou. Ve skutečnosti některé hroty se mohou použít k řadě různých modelů – ale než si takový hrot koupíte, zkontrolujte si jeho použití u výrobce vypalovačky. Nebo si můžete vyrobit vlastní hroty z nikl-chromového drátu, což je zajímavé, levné a originální. Nežli se pustíte do výroby vlastních hrotů, zjistěte si, jestli je daný drát vhodný pro použití na vaší vypalovačce. Pokud vás láká výroba vlastních hrotů, více pokynů najdete na *straně 35*, a na internetových videích najdete také hodně skvělých tipů.

SEŘÍZENÍ TEPLOTY

Většina vypalovaček s nastavitelnou teplotou má stupnici, na které si můžete teplotu nastavit. V oblasti pyrografie se však poslední dobou objevila některá nová zlepšení. Firma Razertip vyvinula vypalovačku zvanou P80, která využívá některé úžasné nové možnosti, například dotykovou obrazovku a univerzální adaptér elektřiny, díky němuž můžete tuto vypalovačku použít kdekoli na světě. Navíc teplota hrotů zůstává stále stejná, nezávisle na změně vstupního napětí. Uživatelské rozhraní dotykové obrazovky nabízí 700 různých teplotních nastavení s vysokou přesností a možností opakování.

Hrot v násadce

Hrot nastalo upevněný v násadce

Vyměnitelný hrot

Všimněte si šroubů, kterými se upevňují jednotlivé hroty. U některých typů můžete vyměnit celou tuto část.

Příklady tlačítkového (vlevo) a digitálního ovladače teploty (vpravo) různých vypalovaček

Vypalovačky se smyčkovými hroty

Vypalovačky se smyčkovými hroty a s nastavitelnou teplotou si oblíbili mnozí umělci pyrografie, především ti, kteří mají rádi drobné detaily a jemné stínování. U takových vypalovaček je možno flexibilně nastavovat teplotu. Reagují pružně, a tak umožňují umělci přechod od jemně odstínovaných rozpitých linií, kdy hrot sotva políbí povrch dřeva, přímo k temným, sytým, čokoládově hutným tahům – to vše jen pokynem na ovladači a během krátké chvíle.

MOJE VYPALOVAČKY

Během let jsem vyzkoušela řadu vypalovaček, a nakonec jsem zůstala u tří různých typů. Pro každý z nich se rozhodnu podle toho, co zrovna dělám a jak se v tu chvíli cítím. Někdy používám jen jednu vypalovačku, někdy je pozvu do party všechny najednou. Každou z nich mám ráda z jiného důvodu. Všechny jsou nezbytnou součástí mého tvůrčího vesmíru a ráda je pojmenovávám přezdívkami, které jsem jim dala: Bručoun, Tahoun, Puntičkář. Na jednotlivý výtvarný projekt však nepotřebujete mnoho vypalovaček. Tyto vypalovačky zkrátka vyhovují mně a mému způsobu práce – a než se mě zeptáte: ano, stále pošilhávám po dalších!

Zjednodušeně řečeno, pro většinu práce dávám přednost vypalovačkám se smyčkovými hroty. Mám ráda, když hroty rychle reagují na změnu teploty a zchladnou a rozežřejí se poměrně rychle.

Používám hodně pera s hroty nastálo upevněnými. Podle mě jsou masivnější než vyměnitelné hroty – v této oblasti nemám cit pro detail, dělám chyby a nejsem dost zručná. Také si myslím, že je na ně více spolehnutí, protože mají méně spojujících součástí. Když pracuji s pery s pevnými hroty, mohu se více ponořit do tvůrčí práce a nemusím čekat, až hrot vychladne a potýkat se s jejich výměnou.

Někteří umělci mají rádi vyměnitelné hroty, protože mohou využít jejich rozmanitost a nemusí do nich investovat hodně peněz. Já jsem však zjistila, že když potřebuji nějaký konkrétní hrot, nikdy není upevněný na násadce – a když jste zrovna v tvůrčím procesu, výměna hrotů zdržuje a rozptyluje od práce.

NM Newman Hot Tool

Jedná se o jednoduchý, pevný bodový přístroj, který je lehký a tenký, s lakovanou dřevěnou rukojetí, která se dobře drží. Je nejmenší a nejlehčí ze všech mých tří přístrojů. Využívám ho nejčastěji, když chci udělat krásnou silnou čáru, zejména v tvrdším dřevě. Ráda ho používám i na vyplňování tmavého pozadí, zesilování čar (viz strana 116) a tučné písmo. Pero umožňuje dlouhou dobu vypalování a stále zůstává relativně chladné, protože topné těleso je umístěné přímo pod špičkou. Dosáhne teploty 420 °C za méně než 2 minuty. Téměř vždy používám jen hrot dodávaný v základní sadě.

Pozn.: U nás lze sehnat podobný nástroj – *Pájka do dřeva Veleřilo*, který je díky snadnému ovládání a nízké pořizovací ceně velmi oblíbený mezi začátečníky. Dodává se s různými typy hrotů, ale také i s raznicemi.

Elektrické kabely a bezpečnost

Vypalovačky jsou elektrické přístroje, a proto při vypalování musíte zachovávat určitá bezpečnostní pravidla. Všechna pyrografická pera jsou k vypalovačce upevněná nějakým elektrickým kabelem.

Z bezpečnostních důvodů zajistěte, aby přívodní kabely nevedly přes pracovní plochu, a sledujte, kam kabely pokládáte, abyste si jimi neshodili pyrografická pera ze stolu.

Součástí většiny vypalovaček je stojánek na pera. Zvykněte si pera na stojánek odkládat, když je zrovna nepoužíváte.

Když je pero zapnuté, jeho hrot je brzy horký! Zajistěte, aby se hrot pera nedostal do kontaktu s žádným kabelem ani s vaším oděvem nebo tělem.

Některé větší, robustnější hroty vyžadují silnější kabely, tak zkontrolujte, aby se kabel a hrot k sobě hodily. Pokud se kabely neočekávaně a neobvykle rozežřejí, vypněte vypalovačku a zjistěte, proč se tak stalo.

Razertip SS-D10

Tento přístroj je můj spolehlivý dřič. Má širokou škálu hrotů a jeho pera se příliš nezahřívají po dlouhou dobu. Jeho schopnost duálního násadce – můžete mít dvě pera zapojená současně – umožňuje mezi nimi přepínat jediným pohybem přepínače. Pyrografické nástroje se vyznačují téměř okamžitou tepelnou odezvou, kterou si nastavíte jednoduchým číselníkem. Můžete si také vybrat ze tří různé typy násad. Standardní pera jsou nejmenší a nejvíce kompaktní variantou, skvělou pro běžnou práci. Pevná pera, moje oblíbená, jsou robustnější a houževnatější, s těžšími konektory. Mají tendenci vyžadovat vyšší nastavení tepla, takže se dodávají s odolnějším kabelem. Pero s vyměnitelnými hroty BPH od Razertip umožňuje použití mnoha jejích druhů, nebo dokonce možnost si vyrobit vlastní. Moc se mi líbí třeba řada hrotů na stínování. Razertip také vyrábí adaptérové kabely, které umožňují použít pera Razertip i u jiných vypalovacích stanic.

Pozn.: Firma **Veledílo** dodává vypalovací stanici **Razertip** i s evropským typem připojení do zásuvky.

Antex Firewriter

Tento přístroj se stal rychle mým oblíbeným tipem pro jemnou práci a detaily. Je to robustní stroj s poměrně velkou hmotností. Nabízí regulaci teploty, která je nastavitelná až do 920 °C. To umožňuje možnost stínování a jemného tónového rozlišení. Základní sada obsahuje psací hroty a tenké, lehké vyměnitelné pero se šroubovacím zámkem.

Pozn.: Podobným nástrojem pro vypalování do dřeva, který nabízí přesnost, precizní kontrolu a pohodlí pro všechny uživatele je **Pyrografická stanice TT-4 PLUS**. Tento model je vybavený dvěma rukojetmi s možností přepínání, čímž eliminuje potřebu měnit hroty mezi různými fázemi práce a usnadňuje proces vypalování. Stanice také nabízí velký výběr hrotů vhodných na stínování, zaoblené linky nebo detaily.

Jak si jen vybrat

Pokud se rozhodujete, zda si zakoupíte vypalovačku ze zahraničí, zkontrolujte, jestli je kompatibilní s napětím v síti ve vaší zemi. Mnoho vypalovaček je vyrobeno pro trh v USA a vyžaduje systém 120 V se dvěma kolíky, proto budete potřebovat transformátor a adaptér, aby taková vypalovačka fungovala bezpečně i u vás. Někteří výrobci nabízejí vypalovačky s možností výběru různého napětí – jako můj Bručoun – což se docela hodí.